

„EDINOST“
Izhaja ne trikrat na teden v šestih izdajah ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdaje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojne izdaje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnine je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se račune po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačajo prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, oamrtice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uradnemu glavarju ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovane se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narodno, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulice Molino picolo št. 3, II. nadst. Naročnine in oglase je plačevati loco Trst. Odpri reklame daje se prava poština.

„7 edinosti je moč“.

Dogodki v Kopru.

V žolč bi morali namakati svoje pero, ako bi hoteli primerno označiti čustva, ki nam pretresajo dušo, ko primerjamo poročila v nasprotnih listih o dogodkih v Kopru iz teh dni s tem, kar se je v resnici godilo. Ker pa ne pišemo radi v razburjenju, nismo namerovali pisati že danes o dogodkih v Kopru. Ali mi obračamo — „Osservatore Triestino“ pa obrne. Ker se je torej tudi vladni „Osservatore“ danes oglašil povsem pristanskim in tendencioznim opisom dogodkov v Kopru, vleva nam dolžnost, da se oglasimo i mi v obrambo obrekanega našega ljudstva.

„Osservatoru“ pišejo iz Kopra: „Novinci iz vasi v okolici so razdejali na potu v naše mesto, kamor so prihajali k naboru, *lepo malo kapelo* ob cesti, lastnino g. Lampicha iz Trsta; vrgli so nekoga moža, ki je jezdil na polje, z osla, so grdo ravnali z njim in so ga prisilili, da se je vrnil. Na posestvu gospodov gimnazijskega ravnatelja Babudra, Martissa-Carbonaio in drugih so popolnoma razdejali nasade graha; obkrožili so branjeveke, katere so srečali zunaj mesta in so jih prisili kričati „Živio“. Orožniki so zaprli več provzročiteljev teh izgrediv.“

Tako „Osservatore“. To poročila je tako tendenciozno, da bi skoro mogli uganiti, kdo je je pisal!

Na te zatožbe v „Osser.“ bodi nastopni odgovor, kakor smo ga napisali po poročilih postavnih mož iz okolice koperske, ki so bili očevidci vseh dogodkov in katerim dajemo mi — iz umevnih razlogov — več vere, nego pa poročevalcu „Osservatora“.

Obrnimo se najprvo k najhuji zatožbi, k očitnemu zločinu: „razdejanja kapele“, ali, kakor trdi laški in nemški listi, „razdejanju podobne Odršenika“. „Osservatore“ trdi jednostavno, da so ta grdi čin storili novinci. Ljudje iz okolice koperske, zlasti iz Pobegov, pa so pripravljeni priseči, da je bila kapelica poškodovana že ob 5½ uri zjutraj, ko so ti ljudje prihajali v mesto! Novinci iz Dekani in Doline pa so prihajali v mesto še le proti 9. uri predpoludne. Torej? — Nada-

lje so ti ljudje pripravljeni priseči, da koloni g. Lampicha niso opazili ničesar nenavadnega, ko so ob 8. uri zvečer prižgali luč v kapelici. Zločin je torej dogodil med 8. uro zvečer in 5 uro zjutraj! Kdo je storil ta zločin in v kak namen? Na to vprašanje daje naše ljudstvo povsem jasen in kratek odgovor: *to so storili lopovi, najeti od onih brezvestnežev, ki hotè črniti naše ljudstvo in je tirati v nesrečo*. Za to uverjenje našega ljudstva imamo še nadaljnji klasični dokaz. Hitro ko je župan dekanški dospel v Koper, rekel mu je neki laški prvak: „Lepo reč so naredili vaši ljudje tam na kapeli!“ Sedaj pa nastaja vprašanje: kako so mogli vedeti v Kopru že na vse zgodaj, kar so baje medpotoma zagrešili novinci, ki so prihajali še le *pozneje*? Na to vprašanje naj nam odgovori „Osservatore“! Stvar o razdejanju kapele je torej povsem jasna za nas! In da je naše menenje pravo o tem dogodku, temu v dokaz se smemo sklicevati tudi na versko čustvovanje našega ljudstva. V našem narodu je tudi surovežev kakor v vsakem drugem, ali religiozni čut in vera v Boga in v življenje onkraj groba sta tako intenzivna v našem narodu, da so brezbožneži in brezverci v njem sila redke prikazni in da je naravnost izključeno — te trdimo apodiktčno — da bi cela družba naših mladeničev položila svojo roko na božje in svete stvari, da bi si očrnila svojo dušo bogoskrunstvom. In vadi „Osservatore“! Poročila govore, da vlada neopisno ogorčenje med našim ljudstvom po vaseh okolice koperske v prvi vrsti le vsled tega grdega občutja in da se je bati posledic. Del krivde pa bode moral vsakako nositi tudi „Osservatore“!

Pojmo dalje: k poškodovanju nasadov graha. To pa je uprav smešna stvar. Jeden najboljših posestnikov prav iz bližine koperske nam piše namreč: „Vsled lažljivih poročil v „Piccolu“ hotel sem na lice mesta, kjer so bajenasi poškodovali nasade graha. Res je bilo nekaj škode, katero pa je sam kolon cenil na — 30 nč. Posutih je kakih 100 stebel.“ — O tem „zločinu“ nočemo dalje zgubljati besed, naglasiti pa moremo dejstvo, da se je to zgodilo *popoludne*, ko so bili mladeniči vsi iz sebe vsled dogodkov, o katerih smo že govorili v da-

našnjem zjutranjem izdanju in o katerih govorimo tudi v tem izdanju na drugem mestu. Na tem mestu bodi priznано, da so naši res reagovali nekoliko v Kopru, toda prisiljeni in še le *popoludne*, ko jim je populiška sodrga, valic spremstvu orožnikov, kazala roge, jih zasramovala in jim celo pluvala v obraz. Oblasti naj le poizvedujejo po okolici med ljudstvom. Ljudje so pripravljeni s prisego potrditi vsa ta dejstva.

O dogodbi z „Osservatorom“ možem, ki je jezdil na oslu, in o babah, ki so morale kričati „živio“, še nismo dobili poročila.

Ta pomanjkljivost v naših poročilih pa je vsakako manji greh, nego je ta, da „Osservatore“ prav čisto nič ne ve o napadih na čisto nedolžne slovenske in hrvatske učiteljske čenike po koperskih ulicah in celo na njih stanovanjih! O teh napadih so naša poročila avtentična in varna pred vsakim oporekanjem. Vedenje teh siromakov je bilo ravno letos uprav uzorno. Ob času volit, ni šel n. pr. nobeden njih na ulico po 6. uri zvečer. V svojem vedenju so šli do skrajne meje samozatajevanja in vendar so te dni po njih glavah padale — koperske pesti.

Iz kratka: kdor hoče videti, ta vidi jasno, da so si nasprotniki priredili nekaj nov zistem v izzivanju. Sedaj jim ne zadoščajo več psovke na naše ljudstvo, ampak jeli so sistematično dražiti ljudstvo, in je prav siliti do nezakonitih dejanj. Tako nabirajo material za zatožbe proti našemu ljudstvu. Drezajo in žalijo tako dolgo, da morajo razvneti slednjič tudi najmirnejega človeka. In ko so dosegli, kar so hoteli, potem pa frčé brezjavke širom sveta o — surovosti Slovencev!

Spominjamo se, da je znani dunajski list „N. Fr. Presse“ opominjal vlado, povodom izgrediv radi napisov, da naj nikar ne draži italijanskega ljudstva z neumestnimi naredbami, kajti — tako je pripomnil pomembno — Italijani imajo gorko kri v svojih žilah. Toda mi menimo, da ta argument ne velja samo za Italijane, ampak tudi za druge ljudi. Res je sicer, da je kri Slovencev veliko mirnejša, nego ona Italijanov, ali mrzle vode nima nikdo v svojih žilah. Potem pa naj se pomisli blago-

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoški pisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Bilo je meseca maja, prijetnega, jasnega večera, ko se hišno življenje širi na ven skozi odprta okna. Désirée in njena mati sta pridno sukali prste in iglo ter do zadnjega zarka porabili ginečo dnevne svetlobe, predno sti prižgali svetilnico. Čul se je vrišč otrok, igrajočih se na dvoriščih, na pol udušeno igranje na klavirju in tam pa tam klic kakega malega pohajkujočega prodajalca, ki je peljal mimo na pol prazen voziček. Po zraku je vejala pomlad z neopisnim duhom hišacint in bezgá.

Mama Delobelle je bila baš svoje delo odložila ter sedaj, predno je zaprla okno, s komolci naslanjajoča se na okenjak, poslušala šumenje velikega, vrvečega mesta, ki se je veselilo, da po dovršenem dnevnem delu more pohajati po ulicah. Sedaj pa sedaj je govorila s hčerjo, ne da bi se ozrla.

„Glej, gospod Žiga gre. Nocoj je kmalu ostavil tvornico... Morda se mi le tako zdi, ker se

dnevi že daljšajo, a vendar mislim, da še ne more biti sedem... Kdo pa gre s starim blagajnikom?... To je čudno!... Človek bi mislil — da, prav gotovo — da je gospod Fran... A to je nemogoče... Gospod Fran je ta hip daleč odtoč, in brade tudi ni imel... Naj bode, kakor hoče! gospod mu je jako podoben... Le pogledj, dete!“

A dete ni ostavilo svojega stola in ni se ganilo. S sanjajočimi očmi in v zraku plavajočo iglo, odrevenela v ljubkem ukretu brezpokoje delavnosti svoje, je odpotovala v sinjo začarano deželo, v tisto čudovito deželo, kjer človek hodi po cesti brez sleherne telesne napake. Ime Fran, katero je nehoté izrekla njena mati vsled podobnosti, je zanj minolost polna sladkih sanj, polna vročih nad, ki so bile minljive kakor rudedica, ki jej je zalila lice, kadar je zvečer, prišedši domov, še za trenotje stopil v sobo ter se razgovarjal z njo. Kako dolgo je že tega! Jeli res nekoč stanoval tu zraven, je-li nekoč res čula njegov korak na stopnicah, je-li nekoč res čula ropot, kadar je mizo pomaknil k oknu, da bi risal? Koliko bolest in radost je čutila, kadar je na nizkem stolcu sedel pri njenih nogah, pripovedujoč jej o Sidoniji, med tem ko je ona delala hrošče in ptiče.

In med tem delom ga je vspodbujala in tolažila, kajti Sidonija je storila siromaku Franu marsikatero malo krivico, predno mu je storila največ. Zvok njegovega glasu, kadar je govoril o tej tekmi, lesk njegovih oči, kadar je mislil nanjo, jo je veselil vendar-le, tako, da je tedaj, ko je ves obupan odhajal v tujino, pustil za seboj večo ljubezen, nego jo je vzel s seboj, ljubezen, kadar je v vedno isti okolici in samotnem, tistem življenju z vso svojo trpko vonjavo morala ostati nepokažena, dočim se je njegova v svežem zraku širokih cest sčasoma razpršila in razpadla.

... Mračilo se je čedalje bolj. Nepoznana žalost se je polastila revice v zgoščujoči se senci prijetnega večera. Sijaj minole sreče je gineval zanj kakor dnevna svetloba tam na oknu, skozi katero se je še vedno naslanjala mati.

Najedenkrat so se odprla vrata... Nekdo je stal med njima, kogar ni bilo mogoče dobro spoznati... Kdo je neki? Saj Delobelleovi dami nikdar ne vsprejemljati pohodov. Mati se je obrnila ter menila najprej, da je kdo iz kupčije prišel po tedensko delo.

(Pride še.)

hotno, da naše ljudstvo — in naj je še tako priprosto in „nekulturno“ — ima vendar tudi nekaj tistega v sebi, čemur pravimo: ljubezen do samega sebe in do svoje časti in svojega dostojanstva.

Imamo še drugih veleinteresantnih poročil iz Kopra, ki se pa porabijo na drugem mestu in o pravem času v dokaz: kdo izživlja izgrede v naših pokrajinah?!

Občni zbor

trž. ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda
dne 4. aprila 1897.

Dolgo let že ni bilo tako lepega občnega zbora ženske podružnice v Trstu kakor baš letos. Dasi je bilo vreme sila neugodno in izvestno ni vabilo iz hiše, zbral se je krasen venec narodnih gospa in gospodičin. Radi tako lepega števila oduševljenih družabnic vela je prava živahnost med zborovalkami. Smelo lahko rečemo, da takih še nismo videli naših tržaških Slovenk. Kakor da so prerrojene v poslednji čas.

Gospa predsednica Ema Abramova je pozdravila primernim govorom prisotne dame potem, ko je zboru predstavila vladnega komisarja.

Gdēna. tajnica Mária je prečitala svoje poročilo, povdarjaje nekatera mesta z vidno, srčno ogorčenostjo. Poročilo se je vsprejelo burnim odobravanjem.

Zatem je naprosila ga. predsednica, da prečita blagajničarica, gdēna. Mankočeva, svoje poročilo, katero se je tudi vsprejelo in potrdilo odobravanjem. Dohodkov je bilo 1306, a stroškov 584 gl.; drugo se je poslalo v Ljubljano, razven 90 gl., katere smo dali v hranilnico.

Ker se za posamezne predloge ni oglašila nobena družabnica, predlagala je ga. Duška, da se izvolijo v odbor vse dosedanje odbornice, le mesto ge. Jugovičeve naj se izvoli gē. Matilda Pertotova.

Odbor se je torej konstituiral tako-le: Ema Abramova, predsednica; Karla Ponikvarjeva, namestnica; Mária Nadliškova, tajnica; Matilda Pertotova, namestnica; Ljudmila Mankočeva, blagajničarica; Josipina Delkinova, namestnica.

Po dovršenem zborovanju nabrale so prisotne družabnice še vsotice za uboge družine zaprtih okoličanov. Naj bi bile naše Slovenke vedno take kakoršne so bile istega dne!

Poročilo tajnice se je glasilo:

Častite družabnice, drage sestre!

Podružnica naša obhaja letos prvo desetletje svojega življenja, ki jej ne bode zadnje, kakor se nadejamo za trdno.

Dne 30. januarja 1887. leta sklicale so rodoljubne dame pod vplivom pok. Žvaba tržaške Slovenke na osnovni zbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Dne 13. marca istega leta je pa že bil prvi glavni zbor, ker je c. kr. vlada potrdila predložena pravila. Lepo je čitati in pregledovati zapisnik, ki nam priča o tedanjem oduševljenju našega ženstva. Je-li naše ženstvo sedaj mlačnije, malomarnije? Upam, da ne; razlika je ta, da se je takrat podružnica ustanovljala, h kateri je takoj pristopilo skoro vse zavedno naše ženstvo, sedaj pa živi, in leto za letom polagoma napreduje.

Nadejati se smemo, da je pomagala naša podružnica v teh desetih letih rešiti nekaj dece iz poželjivih in grabljivih rok ter pomagala, da se je vrnila zopet v naročje slovenske matere in to je namen naše in vsake podružnice velevažne naše šolske družbe.

Odbor, katerega ste si izvolile lani, storil je tudi letos svojo dolžnost. Odbornice so se zbirale o vsaki važni zadevi, da so pretresovale in odločevale, kako in kaj. Tako je naprosil takoj po prvi svoji seji gg. Gregoričeva, Gombačeva in Kavčičeva, da so prevzele poverjenišvo vsaka v svojem kraju ter tako pomagale odbornicam iztirjati letnino. Isto nalogo je za mesto prevzela marljiva gospa Metlikovičeva, za kar se tej in prej imenovanim gospodičinam zahvaljujemo tu-le najpriskrneje.

Za god naših svetih blagovestnikov, dne 5. julija, nabiral je vaš odbor jako pridno Ciril-Metodijske darove, katere je poslal glavnemu vodstvu v Ljubljano. Istega dne je zastopal vaš odbor našo podružnico pri maši, h kateri so prišli otroci slovenske šole pri sv. Jakobu in so se po maši pogostili z malinovcem in sladkim kruhom.

Na veliki skupščini v Ljubljani zastopala je gē. tajnica vašo podružnico.

Za časa, kakor vsako leto, pričele smo tudi v minelem letu nabirati darove za Božičnico. Gē. blagajničarica vam sporoči o tem natančneje; jaz povem le toliko, da smo nabrale več, nego smo se same nadejale.

O božičnici, kakor o Ciril-Metodijskem daru, je pomagala nabirati neutrudna ga. Metlikovičeva, na čemer se ji zopet zahvaljujemo. Naše veleduše darovateljke o Božičnici, ki dajejo tako radi svoje darove vsako leto ob istej priliki, zahvaljujemo še enkrat ter priporočamo v nadaljnjo podporo siromašno deco naše slovenske šole.

Darovalo se je pri sv. Jakobu mnogo deških in dekliških oblek in obuval, za rojanski in gretarski otroški vrtec se je tudi poslalo mnogo obleke in obuvala.

Že meseca oktobra jel je odbor misliti in skrbeti za koncert, ki naj bi se priredil na korist naši šolski družbi. Kdor samo prihaja k koncertom in tam posluša petje, godbo in igro, ki mine v par urah, ne more si misliti, koliko težkoč imajo odbori, predno priredé kak koncert v Trstu. Glavna zapreka je seveda vedno le prostor; kar imajo prostorov naša društva, so vsi premajhni za take koncerte. Tudi letos smo nameravale, da se napravi koncert najprej v Čitalnici, potem pri „Sokolu“, slednjič se je veselica vršila v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“. Dvorana je bila, hvala Bogu, prenapolnjena, ker naše občinstvo je vedno pripravljeno priti, kedar se kaj prireja na korist družbe sv. Cirila in Metoda. Za prekrasni moralni in gmotni uspeh našega koncerta imamo zahvaliti gg. pevke in pevce „Slov. pevškega društva“, gē. deklamovalko, gg. tamburaše ter gg. diletantke in diletante. Nadejamo se, da se bomo zopet videli z vsemi, ko se vnovič zberemo v tako blag in domoljuben namen.

Zahvaljujemo se slavnemu odboru slov. Čitalnice, ki nam je odstopal svoje prostore za naše seje, kakor tudi slavnemu uredništvu „Edinosti“, ki je brezplačno tiskalo naznanila in zahvale.

Slovenke! Pač je vam vsem znano, bolj nego kedaj prej težek položaj tržaških in okoliških Slovencev. Zato pa se moramo združiti še tesneje, podvojiti moramo svoje moči in delati letos bolj navdušeno, bolj pegumno in srčno nego kedaj prej!

Branimo svojo deco, svoj rod, svojo slovensko čast povsod, da bomo vredne svojih slovenskih sester! Naš položaj zahteva sedaj, da nastopimo tudi me žene javno s svojimi idejami in s svojim delovanjem. Matere, gospodinje, nežne deve in čestite ponosne dame, glejte, da storite svojo slovensko dolžnost najprej doma z otroci, svojimi prijateljicami in z vsemi, ki pohajajo vašo hišo; razven tega imate uprav sedaj obilo prilike, da nagovarjate in navdušujete z besedo in kažete z dejanjem svoje lastno domoljubje napram ubogi zatirani slovenski masi. Pokažite sedaj, ko je treba, da znate postati v največi sili hlabre levinje! — Išcite in dovajajte naši podružnici novih družabnic, spominjajte se ob vsaki priliki, veseli in žalostni, družbe sv. Cirila in Metoda, ki ustanovlja in podpira slovenske šole, katere nam odrekajo vse oblasti. Napolnimo šole se slovenskimi otroci, ki nam jih hoče siloma potujčiti tujec, pa recimo: evo, koliko dece, za katero moramo skrbeti, da se izobrazi na podlagi svojega materinega jezika, za katero moramo uporabljati trdo nabrane in še trše darovane novce marsikatero žuljave roke, v tem, ko bi za vse to morali skrbeti — vi!

Slovenke! Pokažite dejanski svoj pogum, po kažite, da se v vaših žilah pretaka gorka, južna, slovenska kri!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 8. aprila 1897.

Državni zbor. Včerajšnja seja zbornice poslancev je bila znamenita za nas Slovence sploh in nas Primorce še posebe. Poslanci Žičkar, Coronini in tovariši so stavili nujni predlog, da je izdati jednako jezikovno naredbo kakor za Češko tudi za slovenske okraje na Štirskem, Koroškem, Kranjskem, v Trstu, Gorici, Gradiški in v Istri? — Poslanec Laginja pa je stavil nujni predlog: Pozornost vlade naj se obrne nenormalnim odnošajem, ki vladajo v Primorski, in se pozivlja ista, da stori potrebno, da se bodo v vsakem oziru

spoštovala prava, potrjena po državnih temeljnih zakonih. Vrh tega se pozivlja vlada, da resno preuči, da-li so bila zakonita in oportunna mnogoštevilna arestovanja kmečkoga prebivalstva, ki so se izvršila v okraju poreškem od srede meseca marca sem*.

Interpelacija in predlog sta na svojem mestu. Mi ne smemo mirovati, dokler svojemu jeziku ne izvojujemo enakopravnosti na vseh državnih oblastih. Državni temeljni zakoni veljajo za vso državo, po takem tudi za naše slovenske pokrajine. Te razlike že ne sme biti med prebivalci države: da bi za jedne veljali zakoni le na papirju, za druge pa v dejanju! — Karsespa dostaje nujnega predloga Laginjevega, menda ne treba, da bi ga untemeljevali tu. Dogodki zadnjih dni v Kopru so menda najboljše utemeljenje. Predlog so podpisali člani naše zveze, a tudi dr. Lueger je obljubil svojo podporo. „Slovenec“ pripaža: To je začetek skupnega delovanja naše zveze glede najbolj perečega delovanja na Primorskem. Tu ne pomagajo premembe oseb, temveč prememba vsega sistema.

V včerajšnji seji je bil na dnevnem redu tudi nujni predlog socijalističnega poslanca Daszynskega za sestavo odbora, ki naj bi preiskoval zlorabe o volitvah v Galiciji. Imenovani poslanec je strastno napadal vlado, odgovarjal pa mu je grof Badeni. Poslednji je zagovarjal vladne organe in je zatrdil, da ni dal nikakih instrukcij okrajnim glavarjem za volitve. Pripravljen je izročiti ves materijal legitimacijskemu odseku. — Poslanec Daszynski je napadal tudi Mladočeha, češ, da so se prodali vladi. Posl. dr. Herold pa mu je odgovoril: Mi Mladočehi se pokorimo le svojemu narodu. Mi vemo, kaj hoče Badeni, vemo pa tudi, kaj hočemo mi! Nujnost predloga se je vsprejela.

O „slovanski krščansko-narodni zvezi“ piše državni poslanec dr. Ferjančič v „Slov. Narodu“:

V „Slovanski krščansko-narodni zvezi“ združili so se vsi slovenski in hrvaški poslanci ter maloruski, — torej trije slovanski narodi, broječi 5 milijonov prebivalstva. Ta zveza, prva te vrste v avstrijskem ustavnem življenju, bode imela, to upamo, privlačno silo. Vsak Slovan, ki ne bo hotel biti v češkem ali poljskem klubu, najde zavetja v njej in ker je klub tesno zvezan s češkimi in poljskim klubom, ostane vsak Slovan v skupni celotni zvezi. Ta naš klub je več kakor jugoslovanski klub, katerega smo srčno zaželeli, in ker se nam je videlo to združenje boljše kakor v jugoslovanskem klubu, segli smo po njem. Združenje je torej moralo priti, če nismo hoteli še nadalje hoditi po puščavi politične brezuspešnosti.

Položaj na Vstoku. Korespondenčni urad javlja iz Aten, da je bilo včeraj, povodom patriotskih demonstracij pred kraljevsko palačo, v gnježi ranjenih 9 oseb, med temi jedna jako hudo. Tudi dva dolicijska agenta sta ranjena. — Čim je grška vlada dobila priobčilo velesil gledé blokade Pireja, so se sešli ministri v konferencijo, ki je trajala dolgo časa.

V Larissi je ljudstvo priredilo ovacijo prestolonasledniku princu Konstantinu, toda razšlo se je mirno, kliče: „Živela vojna!“

Uporniki na Kreti se gibljejo marljivo. Pariška „Agence Havas“ javlja iz Sitije, da se je v okolici mesta zbralo 2000 upornikov. Doslej pa se niso še ganili, kajti poveljnik francoške vojne ladije „Chanzy“ je izkrcal 5 topov, bojé se napada na mesto. — Iz Kaneje pa javljajo: Uporniki, utaborjeni v okolici Kisama, so poslali admiralom evropskih eskader pismo, v katerem priobčujejo, da namerujejo napasti utrdbo. Turška posadka se je obrnila do eskader za pomoč.

Gledé odstopa ali odpoziva admira'a Canevara javlja rimska „Agenzia Stefani“, da ni res, da bi bil Canevaro odpozvan, ali da je dobil nalog, položiti vrhovno poveljstvo združenih eskader.

Različne vesti.

Veliki koncert za družbo sv. Cirila in Metoda. Naznanja se tem potom vsem sl. pevskim društvom tržaškega mesta in njega okolice, da bode veliki koncert na korist družbi sv. Cirila in Metoda okolo polovice meseca maja t. l.

Ob enem so tudi naprošena slavna društva, da se poprimejo resno in brez odloga vezbanja za to veselico določenih pesmi, da bode skupni na-

stop časten in popolnoma primeren namerovani svečanosti.

Seja odbora, izvoljenega v svrhu priveditve skupnega velikega koncerta na korist družbi sv. Cirila in Metoda, bo v soboto dne 10. t. m. ob 7. uri zvečer v prostorih „Del. podp. društva“, kar se naznanja gg. odbornikom.

Poročilo o umeščenju tržaškega župana, oziroma o govorih, ki so se izustili tem povodom, smo morali odložiti za prihodnje izdanje.

Izgredi v Kopru. Iz Kopra nam pišejo: Gotovo že mislite, gospod urednik, da so ponehali tukajšnji nemiri in izgredi proti nam Slovincem. Motite se, sedaj se-le je najhuje.

Ta teden imamo tukaj v koperskem okraju vojaške nabore. V torek dne 6. t. m. bili so na naboru mladeniči iz slovenske okolice. Bilo jih je z očetmi preko 300. Prihajajoči so peli: „Oj Banovci“ in lepa trobojnica vihrala je v njihovi sredi. Pobalini in druga druhal jih je zelo težko gledala, posebno jih je pa pekla v oči slov. trobojnica. Orožniki, katerih je bilo 7, vzeli so jim zastavo ter jo shranili v poslopje nabora. Po dovršenem naboru dali so jim zastavo zopet in jih spremili do vrat mesta. Zunaj mesta napala je druhal mladeniče s kamenjem in zahtevala slov. trobojnico. Orožniki, boječi se večih izgredov, vzeli so Slovincem zastavo in so razpršili druhal. Druhal, videča da jim nič žalega ne more radi velike množine Slovencev in varstva orožnikov, se je vrnila razjarjena zopet v mesto.

Nekoliko te druhal se je skrilo blizu učiteljskega. Ko so ob 4. uri pop. slovensko-hrvatski gojenci hoteli zapustiti zavod, napadla jih je nenadoma pri vratih šole druhal, da ni bilo možno misliti na obrambo. Umakniti so se morali v poslopje in med tem je druhal štiri slovenske gojence močno potokla.

Stvar se je naznanila orožništvu, katero je tako, prišlo in zabeležilo imena razgrajadev.

Iz tega je razvidno, da so slovenski novinci storili greh: da so imeli slovensko zastavo — nasprotniki pravijo: rusko — in da so peli slovenski. — Ali pa je to res tak strašansko greh? Belo-modro-rudeča zastava je pripoznana v Avstriji po cesarskih naredbah; petje novincev pa tudi ni Bog ve kaj. Popevanje novincev je stara tradicija, ki se tolerira povsodi, ker treba jemati v poštev duševno razpoloženje mladeniča, ko je poklican na plačevanje krvnega davka. To pa že celó ni greh, da slovenski mladenič poje slovenski. Mar naj bi pel po turški? Popevanje slovenskih pesmi od strani slovenskih mladeničev torej nikakor ni takov zločin, da bi mogel opravičiti divjo gonjo, ki jo je uprizorila koperska gospoda proti slovenskim novincem! Koperčani so imeli nabor že v ponedeljek, a so hodili še včeraj z zastavo po mestu in so kričali, da je bilo groza. Ako so naši peli na dan nabora, so se le — kako bi rekli? — oddolžili staremu običaju, dočim pevanje Kopercev še par dni po naboru ni moglo imeti drugega namena, nego — izzivati naše. Tako je torej stanje našega ljudstva po Istri: ako hočemo vršiti svojo prvo državljansko pravo — pravico svobodnega glasovanja, smo hujšači, in kadar prihajamo, da bi dali domovini najdragocenejši davek, svoje sinove, todaj smo zepet — hujšači!

Izgon slov. delavcev iz mestne plinarne v Trstu. Pišejo nam: Stopimo, dragi čitatelj v duhu na volišča za peto kurijo! — Ravnateljstvo plinarne je zaukazalo vsem delavcem, da priuasejo v pisarno svoje „škede“. Glasovnice so se obdržale do dan volitve, a šest delavcev ni dobilo nazaj svojih glasovnic, oddali so jih italijanskim podanikom, da so glasovali za nje. — Naše delavce so peljali po 6 in 6 pod varstvom, da jim ne utečejo. — Tako ravna torej magistrat z našimi ljudmi.

Ali to še ni vse. Direkcija plinarne se je zaprisegla, da v teku enega leta odpusti vse naše delavce ter je nadomesti z Italijani od on kraj luže. Vrh tega je ravnateljstvo plinarne ostro prepovedalo delavcem govoriti drugače, nego laški. Gospodje se menda bojé, da bi zvedeli lačni patrijotje, da v Trstu prebiva tudi nekdo drugi, ki ni njih. — Zdaj so že začeli odpuščati iz dela naše težake. Premo za plin razkladajo z ladij čete delavcev, vsaka po 6 mož. Zadnja dni so dodali vsaki četi po dva laška težaka, da se privadijo. — Dela se na kontrakt; ker pa laska pest ni tako trda in krepka, kakor slo-

venska, ni šlo delo izpod rok: preložiti je namreč treba vsaki četi 100 tonelat premoga v 24 urah. Naš delavec je pripomnil Lahu: „da tu je treba delati, da tako zahteva ravnateljstvo po kontraktu“. Lah je ostavil delo ter ovačil delavce, da so ga razžalili. Na to je sledila kazen: v soboto, dne 27. marca je bil parnik spraznjen, dne 29. marca so bili že odpuščeni trije naši delavci brez vzroka. Med temi: Čeket Jurij, ki že 14 let kuri peči, Marc Fran (8 let) in Črmelj Josip (7 let). Ravnatelj je rekel v opravičenje: Jaz že vem, kaj ste govorili . . . , torej vsled ovađustva laškega delavca so zgubili naši kruh. — Kako so tam pravični, se vidi iz tega, da so nekega Laha, kateremu ni dišal ta „vroči“ kruh, nagovarjali tako-le: reste pur, per vu sará sempre lavor.

Dne 3. aprila so poslali preč 8 drugih težakov, dasi so se pekli pri pečeh vso zime in služijo v plinarni že več mesecev. Kar odpovedali so jim delo, kakor da so prišli še-le včeraj. Tako se godi našincem. Za naše je „mancanza di lavoro“, za polentarje pa so vedno odprta vrata. Gospod inženir Martignolli pravi takrat: questa xe nostra gente, questi dovemo prendere. — Tase je zagrozil delavcem, da on ukaže, da njemu je vse jedno, poslati tistega, ki je služil že 20 let ali če je včeraj nastopil delo. Nekemu delavcu, ki ima že tri leta ženo v bolnišnici, in je dobival po 1 gld. 96 kr. na dan, so preskrbeli drugo delo za samih 96 nvč., ker jim ne ugaja več. Ako bi se pritožil, je gotovo, da mu pokažejo vrata. Do zdaj je bila navada, da je bil vedno pri pečeh en mož v rezervi za vsak slučaj; zdaj so pa tega moža vzeli pečem. Tako in enako se godi našim delavcem v Trstu. Mi pa vprašamo kompetentne oblasti, da-li morda vedo one, zakaj naše delavce odpuščajo iz plinarne? Ali ni že skrajni čas, da tu c. kr. namestništvo poseže vmes, da zapreči stradanje našim avstrijskim državljanom, ki žive tukaj že več let se svojimi družinami? — Tujci so pri nas postali domačini, ljubljenci, naši pa se odganjajo od dela. Kje je pravica? Delavski prijatelj.

Občni zbor „Del. podp. društva“ se bode vršil v nedeljo dne 25. t. m. Čas in lokal se objavi pozneje.

Na znanje. Škofjski in dekanski rodiljubi priredé na velikonočni ponedeljek, dne 19. t. m., veliko ljudsko veselico v prostorih našega domoljuba g. Albina Postoine (pri Marini): s petjem, godbo, deklamacijo, tamburanjem, igro in plesom. Sodelovalo bode pet pevskih zborov in sicer iz Plavij, Pobegov, Tinjana, Črnkale in morda tudi iz Dekani. Opozorjamo torej na to veselico vse rodoljube občine Dolinske, Miljske, Dekanske in Koperske, da z mnogobrojno udeležbo dokažejo vrlim Škofjcem, kakó vedó ceniti njihovo rodoljubno borbo v županiji Miljski! Natančnejši program objavi se pravočasno.

O dohodu naših vojakov na Kreto piše „Neues Wr. Tgbl.“: Veselje je vladalo na a.-o. vojnih ladijah, ko se je dne 30. marca jutraj Lloydov parnik „Elektra“, katerega je spremljala vojna ladija „Tiger“, zasidral tik obrežja v Sudi. Ko so se pokazale naše „višnjeve čepice“ in so se izkreale na kopno na imarkacijah eskadre, vsklikali so mornarji oklopnice „Marija Theresia“: „Evo naših! Živela naša vojska!“ Glasba eskadre je zasvirala cesarsko pesem in potem je igrala gauljivo skladbo: „Molitev pred bitko“. Med tem so se stotnije razvrstile in jih je pozdravil kontreadmiral Hinke. Admirala je spremljalo veliko število pomorskih častnikov. Vsprejel je „raport“ od polkovnika Guzeka ter presrečno pozdravil poveljnika in vse častnike bataljona. Na to je bataljon defiliraj, možko in čvrsto stopaje. Vožnja po morju je očividno vsem storila dobro: vrli vojaki 87. polka so bili cvetočih lic in so imponovali prisotnemu „mednarodnemu“ občinstvu s svojim marcijskim nastopom.

Ko je bilo završeno pregledovanje, odkorakala je jedna stotnija pod poveljstvom stotnika viteza Jedine, na čelu ji godba eskadre, proti Kanaji, kamor je bila določena v posadko. Ostale tri stotnije 2. bataljona 87. polka, pod poveljstvom polkovnika Guzeka, so določene skupno z jedno angleško stotnijo (polka Staffordshire) za posadko utrdbe Aptera, nahajajoče se nad utrdbo Izvedin. Toda začasno so jih nastanili v neki zgradbi v Sudi. —

Slovesen je bil uhod stotnije Jedina v Kanajo. Turški gubernér Ismail-paša, mednarodni po-

veljnik mesta, italijanski kapitan Amoretti in različni častniki so vsprejeli vojake. Nastanili so jih v vojašnici, nahajajoči se poleg nasipa, skupno z angleškimi pešci mornarice. Dotlej so stanovali v enem delu te vojašnice naši mornarji. Toda stotnija ni ostala dolgo tam, kajti že 1. aprila zasedel je stotnik Jedina s svojimi vojaki, — ki so se bili že odpočili od dolge vožnje, ugodno nadvladujočo pozicijo vrh nekega hriba na polotoku Akrotiri, 800 metrov daleč od Alepe. Stotnija je bila vzela sotoro s seboj in pa 2 topova po 75cm., in sicer jednega avstrijskega in jednega italijanskega, in pa 12 topničarjev za vsak top.

Tudi polkovnik Guzek ostavi svoje bivališče v Sudi, da zasede utrdbo Aptera in tako vidimo avstrijske vojake, takoj po prihodu vršiti svojo misljo.

Za družine radi volilnih izgredov zaprtih okoličanov darovali so nadalje:

J. S.	50 gld. — kr.
Edvard Slavik odv. konc. v Celju	2 „ — „
Ivan Štefe v Ljubljani nabral (že objavljeno)	6 „ 50 „
Janko Malovič	1 „ — „
Katarina Zupan	1 „ — „
V gostilni „Pri petelinu“ (ulica Ghega) se je nabralo	3 „ 50 „
(darovali so: Anton Vodopivec gostilničar 2 gld., Dougan Anton 1 gld., Ipavc 20 kr. in A. V. G., da napravi okroglo število, 60 krajcerjev)	
Nabrano na občnem zboru ženske podružnice sv. Cir. in Met. v Trstu 10 „ — „	
Fran Stele, nabral v Sv. Petru na Krasu, sé željo, da bi Bog dal obilo posnemalcev	2 „ — „
Skupaj	76 „ — „
Prej izkazanih	157 „ 42 „
Skupaj	233 gld. 42 kr.

Hvala Nabrežincem. V današnjem zjutranjem izdanju smo izkazali svoto 42 gld. 50 nvč., ki so jo nabrali Nabrežinci za rodbine zaprtih okoličanov. Darovali so: Pevci 10 kron, Ivan Caharija, Jože Caharija, Silvester Caharija, Ivan Gruden, Janez Caharija, Peric Ivan, Stefan Gruden, Ignac Tance in Anton Delorenci po 2 kroni. Neimenovan, Milič Alojz, Sterle Vekoslav, Alojz Gerbec, Stefan Pavsič, Jakob Radovic, Martin Pertot, Pole Ivan, Ivan Pavlina, Tavčer Anton, Martin Radovič, Lavin Franc, Peter Tance, Milič Ivan, Filip Pertot, Andrej Stupica, Ivan Žerjav, Gašper Černjava, Jože, Anton Šanj, Miha Caharija, Franc T., Franc Sukmar, Gašper Čerjava, Jakob Frankovič, Ivan Pertot, Anton Kosmina, Lovrenc Caharija, Ivan Gruden, Anton Caharija, Anton Devjak, Janez Pertot, Janez Gruden, Valentin Legiša, Janez Caharija in Stefan Gruden po 1 krono. J. Pelicon in Franc Kosmina po 40 stot. Anton Pertot in Janez Colja po 30 stot. Matevž Furlan, Neimenovan, Martin Caharija, Jožef Lesjak, Jožef Gruden Franc Pertot, Jožef Pertot in Tramtontin po 20 stot. Franc Pertot 10 stot. Martin Pertot 25 stot. Janez Caharija in Silvester Caharija po 1 krono. Tomaž Gruden 2 kroni, Anton Kovač 4 in Ana André 5 kron. Dodal Ivan Caharija še 65 stot. Skupaj 85 Kr. Hvaležno beleže ta čin krščanskega usmiljenja in rodoljubnega čutstvovanja, priporočamo lepi vzgled rodoljubnih Nabrežincev v posnemanje vsem rojakom našim.

Izjava. Na podlagi izjave Jak. Cjaka s Kontovelja, priobčene v „Edinosti“ dne 23. marca t. l. št. 35 zjutranje izdanje, potrjujemo mi podpisani iz svojega lastnega osebnega prepričanja, da je gosp. Jakob Cjak res bil in je naš narodni slovenski somišljenik, ki je pred volitvami večkrat v naši navzočnosti prišel v dotiko z domačimi odpadniki, ali vselej z namenom, da jih pregovori in spravi s krive poti ter privede v naš narodnozavedni tabor, kar se mu je tudi posrečilo v nekaterih slučajih. Temu v dokaz bodi povedano, da je ravno on, Jakob Cjak, dan pred volitvijo, t. j. dne 17. marca nu Kontovelju prijel nasprotnega agitatorja Silvestra Cibic-a, ga izročil orožnikom, ki so našli pri Cibic-u 36 glasovnic in dolg odprt nož.

Toliko v pravično obrambo osebe in obče spoštovane slovenske družine pred neosnovanim sumničenji.

Barkovlje, meseca aprila 1897.

Ivan Martelanc.
Miloš Vičič.

Jakob Pertot.
Hrabroslav Ražem.

